

آموزش بین حرفه‌ای: راه حل چالش‌های رشته پرستاری و پزشکی

آزاده عازمیان^۱

۱. استادیار، گروه آموزش پزشکی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، بوشهر، ایران

● پذیرش مقاله: ۱۴۰۱/۹/۱۲

● دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۸/۲۹

در نظام سلامت است و پیامدهای مثبت و منفی آن بطور مستقیم و غیرمستقیم بر کیفیت مراقبت ایمن از بیمار تأثیر دارد. این تعامل و همکاری بخصوص در بخش‌های ویژه و اتاق عمل بسیار نزدیک است اما در بخش‌های جنرال مثل جراحی، داخلی، اطفال و زنان این همکاری کمتر قابل مشاهده است. از این رو علی‌رغم ضرورت تعامل موثر و همکاری در پاسخگویی به نیازهای سلامت بیمار و نگرش مثبت دانشجویان پرستاری و پزشکی بر اساس پژوهش‌های انجام شده (۳) ولی متأسفانه کماکان دیدگاه سلطه‌گرانه کاری و پزشک‌سالاری گروه حرفه پزشکی در محیط بالین و بیمارستان‌های آموزشی بعنوان یک مانع بزرگ در مسیر همکاری بین حرفه‌ای می‌باشد. باتوجه به نقشی که متخصصین پزشکی بعنوان الگو برای دانشجوی پزشکی دارند، این دیدگاه باعث شکل‌گیری نگرش و درک متفاوت دانشجویان پزشکی نسبت به پرستاران بعنوان فقط مجریان دستورات پزشک می‌شود. درحالی‌که وجود نقش‌های جدید و گسترده، قدرت و توانایی تصمیم‌گیری پرستار، هنوز تحت تأثیر نگرش سنتی بوده و مورد قبول پزشکان نمی‌باشد و هنوز پزشکان خود را تعیین‌کننده وظایف پرستار می‌داند که این امر باعث عدم رضایت شغلی پرستاران و بروز تعارضاتی بین پزشکان و پرستاران در بخش‌های بالینی می‌شود. مطالعه جامعه‌شناختی

مهمترین رسالت سازمان‌های آموزشی در عرصه سلامت در هزاره سوم، پاسخگویی به نیازهای متفاوت و متغیر سلامت است. سازمان بهداشت جهانی در سال ۱۹۷۳ نسبت به ناتوانی فارغ‌التحصیلان رشته‌های مختلف پزشکی در ارائه مراقبت‌های تیمی موثر هشدار داد. بر این اساس، سازمان بهداشت جهانی آموزش‌های چند حرفه‌ای را به منظور بهبود کیفیت مراقبت‌های سلامت ارائه کرد. سپس در سال ۱۹۸۸ آموزش بین حرفه‌ای را به عنوان موثرترین استراتژی برای مراقبت تیمی موثر و دستیابی به عملکرد موثر در محیط‌های مراقبت سلامت با رویکرد بیمار محوری پیشنهاد کرد (۱). در واقع، آموزش بین حرفه‌ای تنها زمانی رخ می‌دهد که دو یا چند متخصص با هم کار می‌کنند تا در مورد همدیگر و از همدیگر بیاموزند که علاوه بر ارتقاء کیفیت خدمات از طریق افزایش همکاری، سبب افزایش مهارت‌های حل مسئله و تصمیم‌گیری بالینی، بهبود کیفیت مراقبت‌های سلامت، ایمنی بیمار، ارتقای مهارت‌های ارتباطی و افزایش درک از نقش‌های یکدیگر در محیط‌های مراقبت‌های سلامت می‌شوند (۲).

از رشته‌های علوم سلامت که تعامل بسیار نزدیک و تنگاتنگ در همه بخش‌های بالینی با یکدیگر دارند رشته پرستاری و پزشکی است. که یکی از دیرینه‌ترین و پرچالش‌ترین و در عین حال ضروری‌ترین روابط بین حرفه‌ای

پیچیده و گسترده بیماران آماده باشند و توانمندی نیروهای سلامت در پاسخگویی به این نیازها، مهمترین عامل تعیین کننده کیفیت سلامت و ایمنی بیمار خواهد بود. از این رو ضروری است تا با تغییر و بهره گیری از رویکردهای نوین آموزش به سمت مراقبت تیم محور، اقدام به تربیت نسلی نو از نیروهای سلامت نمود تا ضمن آشنایی با نقش ها و توانایی های یکدیگر برای مقابله با چالش های آتی آمادگی های لازم را کسب نمایند. البته این امر نیازمند ایجاد نگاه نو در پزشکان و پرستاران بخصوص اساتید پزشکی و پرستاری به رویکرد نوین آموزش بین حرفه ای و تغییر نگرش برتری پزشکی است که می تواند نقش مهمی در اصلاح و تغییر نگرش سنتی و شکل گیری تعامل و همکاری بین حرفه ای دانشجویان پزشکی و پرستاری و در نهایت ارتقاء کیفیت خدمات سلامت ایجاد کند.

References:

1. Vafadar Z, Vanaki Z, Ebadi A. Interprofessional Education a Response to Health System Challenges. Iran J Med Educ. 2014; 14(2): 148-64. [In Persian]
2. Maharajan MK, Rajiah K, Khoo SP, Chellappan DK, Alwis RD, Chui HC, et al. Attitudes and readiness of students of healthcare professions towards interprofessional learning. PLoS One. 2017 Jan 6;12(1):e0168863. doi: 10.1371/journal.pone.0168863. [PMID: 28060838] [PMCID: PMC5217964]
3. Yamani N, Jafaei Delouie R, Karimi Moonaghi H, Iraj Pour AR, Jarahi L. Readiness of Medical, Nursing and Radiology Students for

در مورد روابط حرفه ای پرستار و پزشک به وسیله مهرابی و همکاران (۲۰۱۶) مشکلات این روابط و تأثیر منفی آن را بر مراقبت ایمن از بیمار را نشان میدهد (۴). هرچند نتایج مطالعات انجام شده نگرش اساتید پزشکی را مثبت نشان دادند (۵). ولی مطالعات کمی در مورد نگرش اساتید پزشکی نسبت به همکاری بین حرفه ای و شناخت از وظایف و نقش های پرستار صورت گرفته است اما رفتار و نگاه بالادست به پایین دست پزشکان نسبت به پرستاران می تواند بعنوان مانع، تأثیر به سزایی بر اجرای موفق آموزش بین حرفه ای و ایجاد تغییر و تثبیت نگرش در آموزش همکاری بین حرفه ای دانشجویان پزشکی داشته باشد.

با توجه به اینکه تغییرات گسترده و سریع در جامعه، سازمان های ارائه دهنده مراقبت سلامتی را وادار کرده است تا هم اکنون و در آینده برای ارائه مراقبت های سلامتی با نیازهای

- Interprofessional Education at Mashhad University of Medical Sciences. Journal of Medical Education Development. 2015; 8(17): 113-21. [In Persian]
4. Mehrabi M, Madanipour A, Ahmadnia S. The sociological study of nurse-physician professional relationship in Iran. Iran J Nurs Midwifery Res. 2016 Nov-Dec;21(6):583-588. doi: 10.4103/1735-9066.197680. [PMID: 28194197] [PMCID: PMC5301064]
5. Valipour Khajehghyasi R, Mirshah Jafari SE, Shahbaznejad L. A survey of the perception of interprofessional education among faculty members of Mazandaran University of Medical Sciences. Strides Dev Med Educ. 2017;14(2): e64086.